

вдань, що мають важливе значення: формування державних фондів; фінансування наукових досліджень по селекції та насінництву.

4. Якнайшвидше оновлення законодавчої бази через вступ України до СОТ та врахування всіх її вимог щодо подальшого розвитку насінневого ринку олійних культур.

5. Важливою сферою діяльності антимонопольних органів щодо державного регулювання ринку полягає в усуненні адміністративних бар'єрів, що перешкоджають вільному руху міжрегіональних товаропотоків насіння, а також створенню умов по недискримінаційного доступу виробників до потужностей з його виробництва.

Література.

1. Макаренко П.М. Моделі аграрної економіки / П.М. Макаренко – К.: ННЦ ІАЕ, 2005. – 682 с.

2. М.А. Латинін «Удосконалення механізму державного регулювання розвитку аграрного сектора економіки / М.А. Латинін // <http://www.nbuu.gov.ua/e-journals/DeBu/2006-1/doc/2/06.pdf>

3. Наливайченко С.П. Основи теорії державного регулювання економіки: навч. посібник/ С.П. Наливайченко – Сімферополь: Таврія, 2003.-420с

4. Державне регулювання регіональної політики/ [Запоточний І.В., Захарченко В.І]; за заг. ред. д.е.н., проф., Захарченка В.І.- Харків- Львів-Одеса: ТОВ «Одісей», 2003.-592.

УДК 658.152.338.45:664

ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО КЛІМАТУ В ПІДПРИЄМСТВАХ АГРАРНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ

*Плаксієнко В.Я., д.е.н., професор
Полтавська державна аграрна академія*

Статтю присвячено формуванню інвестиційного клімату в підприємствах аграрного сектору України.

The article is devoted to formation of an investment climate in the enterprises of agrarian sector of Ukraine.

Постановка проблеми. В умовах ринкової економіки залучення інвестицій є вагомим чинником економічного зростання, поліпшення економічної ситуації в країні та покращення добробуту населення. В аграрній сфері залучення інвестицій виступає також засобом забезпечення продовольчої безпеки держави, гарантом розвитку її сфер. Дослідження показують, що для успішного залучення інвесторів в розвиток економіки аграрних підприємств необхідно створити умови для їх діяльності, тобто сформувати сприятливий інвестиційний клімат, як України, регіонів так і кожного аграрного господарюючого суб'єкта зокрема.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемам інвестування в АПК присвячені наукові праці вчених-економістів, серед яких: І.А. Бланк,

А.П. Гайдуцький, О.М. Гаркуша, С.А. Гуткевич, М.І. Кісіль, В.І. Топіха, А.В. Чупіс та ін. Дослідження особливостей інвестиційного клімату та інвестиційної привабливості відображається в працях таких вчених, як В.В. Вовкодав, А.П. Гайдуцький, С.А. Гуткевич, Г.І. Грицаєнко та ін. Їх дослідження охоплюють цілу низку питань, пов'язаних з ефективним залученням інвестицій та формування сприятливого інвестиційного клімату в аграрних підприємствах. Проте ряд проблем досі залишається вирішеним не повною мірою. До них насамперед відноситься питання, пов'язані з формуванням сприятливого інвестиційного клімату для інвесторів на мікрорівні рівні.

Постановка завдання. Метою дослідження є розробка рекомендацій щодо покращення інвестиційного клімату та стимулювання надходження інвестицій в економіку аграрних підприємств.

Виклад основного матеріалу дослідження. Вихід із глибокої соціально-економічної кризи неможливий без кардинального збільшення інвестицій у реальний сектор економіки, а створення надійної і керованої системи залучення інвестиційних ресурсів, що забезпечить економічне зростання, є однією з ключових проблем сучасного етапу економічного розвитку України.

Інвестиційна діяльність є найбільш вагомим чинником економічного зростання, поліпшення економічної ситуації в країні та покращення добробуту населення. В аграрній сфері інвестиційна діяльність виступає також засобом забезпечення продовольчої безпеки держави, гарантом розвитку її сфер та екологічного захисту довкілля.

Покращення економічної ситуації в нашій державі можливе за умови не лише відновлення повноцінного аграрного інвестиційного процесу, а й забезпечення рівня інвестиційної активності, яка б дозволила компенсувати нестачу інвестування минулого десятиліття та покрити сучасні обсяги потреб в інвестиційних ресурсах.

Інвестиційний процес являє собою механізм здійснення інвестиційної діяльності, тобто набір інструментів для залучення іноземних та вітчизняних інвестицій. Принципова відмінність між інвестиційною діяльністю та інвестиційним процесом полягає в тому, що інвестиційна діяльність – це проектна, організаційна, управлінська, контрольна робота, яка виконується в інтересах планової реалізації інвестицій, а інвестиційний процес визначається як сукупність послідовних дій для досягнення цілей інвестування.

Необхідність активізації інвестиційної діяльності полягає в тому, що аграрний сектор економіки України не в змозі розвиватися без залучення й ефективного використання інвестицій. Акумуляуючи підприємницький, державний та змішаний капітал, забезпечуючи доступ до сучасних технологій та менеджменту, інвестиції не тільки сприяють формуванню національних інвестиційних ринків, але й пожвавлюють ринки товарів та послуг.

Успішна інвестиційна діяльність можлива за умови створення сприятливого інвестиційного клімату, тобто середовища, в якому проходять інвестиційні процеси, це сукупність всіх факторів макро- та мікросередовища, які впливають на рішення інвесторів, щодо вкладання коштів. Інвестиційний клімат формується під впливом політичних, економічних, соціальних та ін-

ших факторів, що визначають умови інвестиційної діяльності в регіоні і ступінь ризику інвестування. В умовах реформування відносин власності і форм господарювання виникає гостра необхідність дослідження інвестиційного клімату функціонування сільськогосподарських підприємств з урахуванням регіональних особливостей.

В контексті досліджуваної проблеми можна стверджувати, що в країні відсутні об'єктивні передумови для формування привабливого інвестиційного середовища за рахунок рівня суспільно-політичної злагоди з питань головної мети розвитку соціально-економічної системи країни і способів її досягнення; якісних і кількісних параметрів трудових ресурсів; наявності та стану інших ресурсів – фінансових, матеріально-технічних, природно-мінеральних тощо; рівня розвитку фізичної та інституціональної інфраструктури економіки; ступеня залежності економіки від інших країн та впливу економічних процесів в минулому на сучасне становище; ефективності системи державного регулювання діяльності економічних суб'єктів, особливо в частині раціоналізації досконалої законодавчої і нормативної бази та механізмів її реалізації в практиці господарювання тощо. Це стосується як загальнодержавного, так і ще більше – регіонального рівнів управління соціально-економічними процесами.

Формування стратегії сприятливого інвестиційного клімату аграрного сектора економіки можна подати у вигляді певної послідовності етапів. Перший етап є початком формування стратегії та передбачає визначення основних складових інвестиційного середовища та напрямки його удосконалення. Він полягає у визначенні основних напрямків покращення інвестиційного клімату для залучення інвестицій за основними складовими інвестиційного середовища.

На другому етапі необхідно сформувати стратегічні напрями розвитку аграрних підприємств для поліпшення їх інвестиційного потенціалу. Третій етап передбачає визначення основних регіональних особливостей, які сприяють залученню іноземних інвестицій, ресурсного потенціалу аграрного сектора економіки області та створення координаційної системи, яка сприяє розвитку інвестиційного процесу.

Для стимулювання залучення інвестицій в аграрний сектор економіки розроблено стратегію розвитку інвестиційної діяльності аграрного сектора з врахуванням факторів інвестиційного середовища.

Однією з складових даної стратегії є розробка програми залучення іноземних інвестицій в аграрний сектор економіки. Головною метою програми є створення ефективної системи залучення інвестиційних ресурсів та спрямування їх на реалізацію пріоритетних напрямків розвитку аграрного сектора економіки.

Заходами програми передбачається розширення бази інвестиційних ресурсів шляхом створення сприятливих умов в аграрних підприємствах для інвесторів. Реалізація програми дозволить: по-перше, поліпшити інвестиційний клімат, а по-друге забезпечити збільшення інвестицій в аграрному секторі, як однієї з пріоритетних галузей економіки сільськогосподарських підпри-

ємств, що дасть можливість йому розвиватися належним чином і приносити високі прибутки.

Для залучення інвестицій в економіку аграрних підприємств необхідно удосконалити інвестиційну політику держави. Вона повинна бути направлена на залучення іноземних інвестицій шляхом врахування інтересів, як іноземних так і вітчизняних інвесторів.

Основними принципами інвестиційної політики у найближчій перспективі повинні стати: формування й ефективне використання (включаючи координування) всіх джерел інвестування; встановлення оптимального співвідношення участі вітчизняних та іноземних інвесторів; залучення іноземного капіталу при дотриманні вітчизняних інтересів; розширення фінансово-інвестиційних можливостей регіонів у проведенні активної інноваційно-інвестиційної політики, створенні привабливого інвестиційного клімату; створення мотивацій для довгострокового вкладання інвестицій; підвищення ролі внутрішніх джерел накопичень для фінансування інвестиційних проєктів; розвиток інвестиційної інфраструктури, що відповідає ринковій економіці та стимулювання розвитку фондового ринку; стимулювання інвестиційної активності та реалізації інвестиційних проєктів в сільськогосподарських підприємствах; формування державного інвестиційного попиту (формування державних і спільних з регіонами програм, пайова участь держави в комерційних проєктах, державне замовлення, випуск державних цінних паперів); підтримка або формування сприятливого інвестиційного клімату в стратегічно важливих галузях розвитку аграрних підприємств заходами кредитної та податкової політики. Для залучення іноземних інвестицій в сільськогосподарські підприємства доцільно було б створити дієвий механізм залучення іноземного капіталу.

Висновки. В умовах ринкової економіки залучення інвестицій є найбільш вагомим чинником економічного зростання, поліпшення економічної ситуації в країні та покращення добробуту населення. В аграрній сфері залучення інвестицій виступає також засобом забезпечення продовольчої безпеки держави, гарантом розвитку всіх її сфер. Дослідження показують, що для успішного залучення іноземних інвесторів в економіку аграрних підприємств необхідно створити необхідні умови для їх діяльності, тобто сформувати сприятливий інвестиційний клімат.

При оцінці інвестиційного клімату визначено ряд проблем, що перешкоджають широкомасштабному залученню інвестицій в економіку аграрних підприємств: нестабільність законодавчої бази; непрогнозованість інвестиційної діяльності як однієї із складових бізнесу; низький рівень правового та судового захисту прав інвесторів; негативний інвестиційний імідж; низький рівень капіталізації прибутків підприємств; відсутність підготовленого менеджменту для роботи у сфері інвестиційної діяльності; відсутність механізмів страхування інвестиційних ризиків; відсутність координаційного державного центру з питань сприяння залученню іноземних інвестицій.

Збільшенню інвестицій в аграрний сектор сприяють наступні заходи: створення позитивного інвестиційного іміджу на міжнародному рівні; інфо-

рмаційне забезпечення процесу іноземного інвестування; сприяння реалізації системи інвестиційних проєктів, що мають суттєвий вплив на розвиток економіки області; підвищення ефективності державного управління процесами іноземного інвестування на регіональному рівні.

Література.

1. Боліновська Н. Я. Інвестиційна діяльність в умовах ринкової трансформації економіки України / Н. Я. Боліновська // За матеріалами Всеукраїнської науково-практичної конференції „Сучасні тенденції і проблеми розвитку інвестиційно-будівельного комплексу”. - Тернопіль, 2007. – С. 108 - 110.

2. Власюк Ю.О. Державне регулювання інвестиційної діяльності / Ю.О. Власюк // Вісник ХНАУ ім. В.В. Докучаєва / Сер. «Економіка АПК і природокористування», 2007. – № 8. – С.79-83.

3. Маловичко А.С. Проблеми оцінки інвестиційної привабливості підприємств / А.С. Маловичко // Економіка і регіон. Науковий журнал. – Полтава: ПНТУ, 2006. - №4. – С. 126-129.

УДК 631.16:658:633.635

ІНТЕНСИФІКАЦІЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА В КОНТЕКСТІ ІННОВАЦІЙНИХ ЗМІН У ФУНКЦІОНУВАННІ АПК

Погрішук Б.В., д.е.н., доцент, Чорнодон В.І., к.е.н., доцент,

Вінницький інститут економіки

Тернопільського національного економічного університету

У роботі розглянуто питання підвищення ефективності сільськогосподарського виробництва, обґрунтовано потребу в удосконаленні форм виробничої інтенсифікації, визначено елементи системи формування інноваційного потенціалу сільськогосподарських підприємств під впливом організаційно-економічних чинників сучасного середовища функціонування АПК.

In this paper we considered increasing the efficiency of agricultural production, justified the need for improved forms of production intensification, defined the elements of the formation of innovative potential of agricultural enterprises under the influence of organizational and economic factors of modern agricultural environment functioning.

Постановка проблеми. У розвитку сільськогосподарського виробництва винятково важливе значення мають інноваційні пріоритети. Оскільки активізація інноваційної діяльності підприємств є необхідною умовою розвитку економіки, зокрема виробничої сфери, підвищення якості продукції та зростання ринкових можливостей підприємств, появи нових товарів, а також разом, за допомогою якого відбувається адаптація до змін у зовнішньому середовищі.

Ефективний розвиток сільського господарства можливий лише на основі інтенсифікації та впровадження досягнень науково-технічного прогресу в АПК. Проблема інтенсифікації діяльності сільськогосподарських підприємств набуває особливого значення у зв'язку із зменшенням рівня ресурсного забезпечення та потреби у формуванні та ефективному використанні виробничого потенціалу.